Kuntaliitto
Kommunförbundet

Lausunto

Dnro 760/03/2019

J. Niemi ja K. Mäntynen

4.11.2019

K 3/2019vp Hallituksen vuosikertomus, Tarkastusvaliokunta 6.11.2019 klo 11:30

Terveet tilat 2028 - hanke ja arvio sen vaikuttavuudesta

Terveet tilat 2028 –hanke: *Valiokunta on kiinnostunut kuulemaan arvionne hankkeen vaikuttavuudesta*

Suomen Kuntaliitto kiittää tarkastusvaliokuntaa kutsusta tulla arvioimaan Terveet tilat 2028 hanketta ja sen vaikuttavuutta.

Suomen Kuntaliitto pitää Terveet Tilat 2028- hanketta välttämättömänä. Terveet Tilat 2028 - hankkeelle tulisi varmistaa riittävät edellytykset koordinoida sisäilmaongelmien ratkaisuun liittyviä hankkeita ja tutkimusta. *Ilman merkittäviä taloudellisia kannustimia ohjelman vaikutukset tulevat jäämään pieniksi, eikä tavoitteita tulla saavuttamaan.*

Kunnat eivät pysty investoimaan riittävästi rakennusten korjaamiseen ja uudisrakentamiseen

Terveet tilat 2028-hankkeen yhtenä tavoitteena on tehostaa ja vakiinnuttaa kuntien rakennusten kunnon arviointia, käyttäjätyytyväisyyskyselyjä ja moniammatillista yhteistyötä sisäilmatilanteen arviointiin.

Kunnissa on paljon tilanteita, joissa rakennuksen kunto ja tarvittavat toimenpiteet ovat tiedossa, mutta taloudelliset reunaehdot ja rajoitteet vaikuttavat oleellisesti kunnan kykyyn kohdentaa resursseja kiinteistöjen hoitoon ja ongelmien ennaltaehkäisyyn. Suomen Kuntaliitto on huolissaan kuntien tiukasta taloudellisesta tilanteesta sekä kuntien mahdollisuuksista investoida kiinteistöjen tutkimustarpeeseen sekä tarvittavien korjausten toteuttamiseen. Rakennuskannan ikärakenne ja rakennusten korjausvelka tekevät tilanteesta haastavan.

Suomen Kuntaliiton yhteistyössä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä Työterveyslaitoksen kanssa laatiman SisäNyt-selvityksen mukaan sisäilma-asioiden hoito toimii parhaiten kunnissa, joissa on luotu selkeät toimintamallit sisäilma-asioille ja ne on huomioitu kunnan strategiassa. Kehittämistarpeita löytyy muun muassa korjauskohteiden priorisoinnista ja viestinnästä.

Kuntaliiton näkemyksen mukaan osana Terveet Tilat 2028 ohjelmaa tulisi toteuttaa teknistaloudellinen kartoitus kuntien edellytyksistä selvitä rakennuskannan uudistustarpeesta kuntatalouden näkökulmasta. *Kuntien investointitarpeiden hallintaan ja ratkaisemiseksi on etsittävä erilaisia ja uusia vaihtoehtoja rahoitus- ja toteutusratkaisuista.* Suomen Kuntaliitto esittää rakennusten sisäilmatutkimusten ja kuntotutkimusten tukemista sekä rakennuskannan uudistumisen tukemista osaksi Terveet Tilat 2028 ohjelmaa.

www.kunnat.net
www.kommunerna.net

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14,00530 Helsinki
PL 200, 00101 Helsinki
Puh. 09 7711,faksi 09 771 2291
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
Andra linjen 14,00530 Helsingfors
PB 200, 00101 Helsingfors
Tfn 09 7711, fax 09 771 2291
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Kunnat tarvitsevat tukea terveydellisen riskin arviointiin ja viestintään terveyshaitoista

Osana Kansallista sisäilma ja terveys -ohjelmaa tehdyssä Kansallisessa sisäilmakartoituksessa THL selvitti väestön tietoja ja käsityksiä sisäilman terveysvaikutuksista. Kartoituksen perusteella ihmiset kokevat erityisesti sisäilmaan liittyvät terveysriskit usein suurempina ja vakavampina, kuin mitä ne tutkimustiedon perusteella ovat. Tutkimustiedon perusteella lähes kaikissa rakennuksissa esiintyy kosteus- ja mikrobivaurioita niiden elinkaaren aikana, mutta vain pieni osa kosteusvaurioista on niin vakavia, että ne lisäävät riskiä sairastua esimerkiksi astmaan.

SisäNyt kyselyn tulosten mukaan kunnissa kaivataan hyviä käytäntöjä sekä tukea, miten hallita julkisen paineen vaikutusta kunnallisessa päätöksenteossa. Viestintää terveysriskeistä ja terveydellisen haitan arvioinnista tulee kehittää. Kunnissa kaivataan lisäksi tukea terveydellisen riskin arviointiin sekä keinoja vahvistaa eri toimijoiden yhteistyötä. Kuntaliitto esittää osaksi Terveet Tilat 2028 ohjelmaa kannustinmekanismia (esim. kunnalle osoitettu osaamisen edistämistuki, joka voitaisiin käyttää henkilöstön täydennyskoulutukseen tai uuden asiantuntijan palkkaamiseen) kuntien rakennusterveysosaamisen edistämiseksi.

Terveet Tilat 2028 ohjelmaan tulee sisällyttää kuntien tarvitsema tuki ja kannustimet mm. palveluverkkojen uudistamiseen sekä verkosto välittämään hyviä korjaus- ja uudisrakentamiskäytäntöjä

Rakennukset pitää tutkia, eikä oireilua voi suoraan käyttää sisäilman epäpuhtauksien mittarina. Kunnat tarvitsevatkin tukea siihen, miten korjata ja investoida suunnitelmallisesti ja vaikuttavasti. Kuntaliitto esittää, että osana Terveet Tilat 2028 ohjelmaa perustetaan verkosto välittämään oikeaa ja viimeisintä tietoa hyvistä korjaus- ja uudisrakentamiskäytännöistä. Terveet Tilat 2028 ohjelmaan tulee sisällyttää kuntien tarvitsema pitkäaikainen tuki ja kannustimet palveluverkojen (esim. kouluverkon) uudistamisen eri vaiheisiin.

Suomen Kuntaliitto

Kaisa Mäntynen
erityisasiantuntija, ympäristöterveys